

15

Փարս

ՕՐԱԹԵՐԹ

15

Փարս

Հայրենիք ամեն օր կը հրատարակուի, տարեկան գինն է Գոյսոյ և Գաւառացի համար 7 արծաթ մեծիս կամ ինչ . Գաւառացի քաղաքացիներէն ծախքը մեր վրայ է : Վեցսմանայ և եռասմանայ բաժնուկըք ալ կընդունուին :

Լրագրոյս վերաբերեալ գիր կամ համակ պատրաստելու և քերտման գիր ընդունուի թ. 14 : Խմբագրութեան ուղղեալ գիր եւ ընդունուի : Ծանուցման առթիւ մեկ անգամի համար 3 դրոշ է : Պակի առգումի համար սակարկուի կըլլայ :

ԱՂԳԱՅԻՆ

Միտիլիէն օգոստոս 27 թուով

« Կղզւոյն կառավարիչ վսեմ . Գէտալ պէյ » ճամբայներու շինութեան համար Կալունեա , Բիւմար , Մուլա անուն գիւղերը գացած է , ուրկէ ալ Այվազը պիտի անցնի և անկից վերադառնայ :

« Միտիլի օսթաններ ինը գիւղ ունին . Գիւղ կայ որ մինչև 2000 տնտար . Բնակիչ ունի : Ամենուն աղբուսան ալ ձիթենիին երեսէն է : Մուլայ խմբագիր Գէտալ է . Այվազեան՝ անցեալ շաբթու երկու գիւղ գացեր է . մին Հալաբ՝ որ կղզիէն մէկ ժամ հեռավորութիւն ունի , միւսն ալ Լուսթա՝ որ երկու ժամ կը տևէ : Ամենէն աղքատ գիւղացին ձիով կերթայ , բայց Այվազեան էֆ . իւր մանկիկին և Գ. Բառ . սեղ իւր ընկերոջը հետ խնայողութեան համար , կամաց կամաց քալելով գացեր է : Ճանապարհին գեղեցկութենէն դատ հոծ ձիթենեաց պողպատեութիւնը , տեղ տեղ սիրուն բլուրներ , տեղ տեղ ալ լի մանի և նարինջի ծառերու պարտէզները՝ զրախտի վերածած են կղզւոյն այն կողմերը :

« Կառավարչին արթնութիւնը նախախնամական շնորհք մը դարձած է կղզեացւոց : Չորեքտասանամեայ աղջիկ մը թող գլուխը պնակով սփռի դէն ու գիշերով լեռնէ լեռ շրջագայի . մարդ մը չկրնար Ծանդիւնիլ քովը մօտենալու : Յայնորուն մէջ առաջակութիւնը մեծ հաշակ գտած է , բայց աստ եկողը գաղաթարները կը փոխէ : Այս տեղի մարդիկ իրենց հայրենեացը մէջ շատ առաքինացած են : Գիշեր ցերեկ տուններուն դռները բաց է : Բնակ գողութիւն չըլլաւ : Օտարակա նը կարող չէ ձիթենիէն ձիթապտուղ մը փրցնելու , Յայնորը՝ կառավարութեան տնուն ունին շատ տեղ . այս կղզւոյն մէջ պըթոն մը չեն հասներ . վերջին ծայր հասնող կեանք մը կը վարեն : Կղզւոյն մէջ տասն և մէկ տեղեկացի կայ . 3-4 մղիթ , 3 չաղանիք , 400 օրհարան , օրաց ամենուն մէջն ալ Գոյսոյ յունարէն թերթերը կը գտնուին :

« Միտիլիէն մէջ միտը՝ կովու ըլլալ . թէ ոչտարի , 5 զրուշ է : Հինգը և կըլլայ 6 ըլլալ . ամառ թէ ձմեռ եղանակին մէջ :

« Յայնորը՝ չորս քաղաք ունին . երկուքը նախապրիտարան և երկուքը միջնակարգ :

« Կղզւոյն Տաճկաց վարժարաններն ալ խիստ բարեկարգ են շնորհիւ Գէտալ պէյ . իր :

« Վսեմ . Գէտալ պէյ » որ Օսմ . առաջին կարգի հանրածանօթ դրագետ մ'է , այնպիսի նոր մեթոտներ հնարած է ու . առնողաց համար , որ ութ տարեկան երախտ մը՝ անվրէպ շարադրութիւն ընելու կը յաջողի : Թրքերէն դժուար լեզուին մէջ օրին գգալի յառաջագիմու . թիւնը դրեթէ՝ հրաշալիք մ'է : Այվազեան էֆէնտի շուարեր մտացեր է թէ իւր Արմենակ-Թակաբիկը Յունաց վարժարանը շրկէ թէ Տաճկաց :

« Միտիլիէն մէջ երկու Հայ ժամագործ կայ , որք Գոյսէն եկած են , և բաւական կը շահին , վսեմ զի աստ ճարտար ժամագործ չկայ , թէպէտև երկու յայն և երկու առճիկ ժամագործներ կը գտնուին , բայց ոչ առաջիններուն նման ճարտար և կարող են :

« Հայ ըլլալով բաղնեպան մ'ալ կայ , որ անցեալ շաբթու՝ Այվազեան էֆէնտին և իւր աղեկը հրաւիրելով է տաք-տուն , պատուեց տննաւիրութեամբ արժանավայել ընդունելութեամբ :

« Հինգ տնտար Կէլիպօլսցի Հայ ընտանիքներ ալ կան , որ գործերին և բնակութիւններն աստ հաստատած են ու երկաթագործութեամբ կապին , և մէկ-հայ մ'ալ Վալուս խաչմէծէ :

« Առայժմ Այվազեան էֆի . աղեկը իւր հօրմէն հայրենի դուռ կ'աւնէ՝ Միտիլիէնէն վարդապետաց իրեն ընծայած դասագրքովը : Արմենակ՝ թէև ութամեակի , բայց ֆրանսերէն ճարտարութիւն ունի , և այժմ յունարէնի ալ վարժութեան ըսկած է երկու երեք շաբթուան մէջ :

« Կղզւոյն մէջ յունարէն լեզուն՝ ընթացիկ լեզուն է , ինչպէս որ թուրքերէն լեզուն ի Գոյսո :

« Վաղը , որ է օգոստ . 28 , Այվազեան Գէտալ էֆ . ուրիշ գիւղի մը մէջ բնակող Հայ պատուաւոր ընտանիքի մը կողմանէ հրաւիրեալ է հացկերութի . ուր քանի մը օր պիտի մնայ յօգափօթութիւն :

« Այս և ասոնց նման տեղեկութիւնները կը հաղորդուին , ի գիտութիւն և տեղեկութիւն հեռավոր և մերձավոր բարեկամաց , որք անշուշտ հետաքրքիր են իմանալ նորա կացութիւնը » :

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԸՐԴ ԿՍԹՈՂԻԿՈՍԻ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸ 1884 ԹՈՒՒՆ

(Շարունակութիւն և վերջ)

Համաձայն թագաւոր կայսեր վերաբերեալ հրամանին , կամ Գառնիկի պէտք է առաջուց ընտրել և ի նկատի առնել հայոց եպիսկոպոսներէց մի քանիսին , որոնք հաւատարիմ գանուելով աթուրթեանը և ժողովրդից յարգումով արժանի լինէին եփրեմի մահից յետոյ կաթողիկոսական ընտրելեաց ցոնկը մտնուելու : Հայ եպիսկոպոսներ թիւը նոյն միջոցներին մեծ չէր Ռուսիոյ առհասանդում : Ամենաւագը համարվում է զաւամակ ծերունի Տեղապահ Մարտիրոս արքեպիսկոպոսը , որ թոյլ էր բնակութեամբ և ակար մարմնով , բայց հշարտաւոր , խաղաղաբէր և ամէնից յարգելի : Տարիգով նա գուցէ մեծ էր քան եփրեմը և միտաւնութեան մէջ ծագած կուտակցութիւններէց ահա , միշտ քաշուած էր իւր խուցը : Երկրորդ տեղը պատկանում էր Աւագ լուսաւոր Յովհաննէս Կարբեցի արքեպիսկոպոսին , որ ծածկաբար ներսէսի հակառակ կուտակցութեան պարագլուխն էր և վաղուց 'ի վեր ձգուում էր կաթողիկոսութեան : Այնուհետև ներսէսի կուտակից եպիսկոպոսներն էին՝ Միտիլիէն , Միտիլիէն , Գրիգոր , Աւագը և Սարգիս : չեղանքներն ու հակառակորդներն էին՝ Գրիգոր եպիսկոպոս Շառլաանայ , Թակաբեպիսկոպոս ժամօրհնող , Ստեփան եպիսկոպոս Չախալեան , Ստեփան եպիսկոպոս ծեր , Սահակ եպիսկոպոս վաղարշապատի . Ստեփան եպիսկոպոս Գեղամ . Կան , Բարսեղ եպիսկոպոս Կեռարացի , Յովհաննէս եպիսկոպոս Կարադիր . Խաչատուր եպիսկոպոս Նախիչևանի և , վերջապէս . Կարնայ գաղթականների հետ եկած Կարապետ արքեպիսկոպոսը : Սոցանից շատերը էլ միտման Սիւնդի անդամ էին , բայց ոչ մէկը ծանօթ չէր որ Ռուսաց լեզուի և օրինաց և ոչ տեղութեան քաղաքականութեան պահանջների հետ : Ամենքին յայտնի էր միայն , որ կամ Գառնիկի չէ սիրում ներսէսին : Բնականապէս ներսէսի հակառակորդները կարելոյն չափի դարձում էին ի վրա ինչեալ արհւոյն , կարծելով , որ իրանց բոլոր արարքը հաճութիւն և պաշտպանութիւն կը ստանայ կամօրի : Բայց ներսէսի ոյժը և անունը առկաւին այնքան մեծ էր , որ հեռուից անգամ կաշկանդել էր

առիւն նոցա ձեռքերը իւր դէմ համար-
 ձակ գործելու: Ներսէսը տուել էր Եփ-
 րեմին իրեն խորհրդակա՞ն և կաթողիկո-
 սի հրամանակատար՝ Յովսէփ վարդապե-
 տին և առ արիւնթեսմա կարողանաւ էր
 զոսել հակառակօրդ: Սինոդական եպիս-
 կոպոսներ ըմբոստ ձգտումները: Ներ-
 սէսը Բեռաբայից պատուէր էր առ-
 լիւ Յովսէփ վարդապետին սերկաթէ գա-
 լազանով վարուել հակառակօրդաց հետ
 և առ ճշգրտութեամբ գործ էր դնում այդ
 հրամանը (1):

Կոմս Պատկերիչը էլմիտման միաբանու-
 թիւնից ոչ ոքի չէր ճանաչում անձամբ,
 բայց նորան շատ էին պատմած Աւագ-
 լուսարար՝ Յովհաննէս արքեպիսկոպոսի մա-
 տին, որին նկարագրել էին իրեն բանի-
 բուն, յարգելի և Ներսէսին չը օրհոյ
 անձնաւորութիւն: Կոմսը ի նկատի ու-
 նէր թէ նորան և թէ Սերովբէ վարդա-
 պետին, որ Եւրոպական լեղոսներին ծա-
 նօթ, փառասէր, ճարպիկ բայց հայերի
 համար կռակածելի մի անձնաւորութիւն
 էր: Հարկաւոր էր Սերովբէին յառաջ
 քաշել և գոնէ եպիսկոպոսական տոտի-
 ճանի բարձրացնելով մի արժանաւոր
 պաշտօն տալ: Աւերթը շուտով ներկայա-
 ցաւ: Յովհաննէս Կարբեցին համազօր
 Եփրեմին որ եթէ ինքը մի անգամ ան-
 ցելէ Թիֆլիսը և կաթողիկոսից յանձնա-
 րարական նամակ տանէ կոմսին, նա կը
 շնորհաւորէ կոմսին Տաճկաստանի յաղ-
 թութիւնները, և նա շնորհաւոր քաւմար
 կը բերէ այնտեղից Աթուի մնացած
 պարտքը վճարելու համար ու կվերագոր-
 ձնէ այնտեղ պահուած էլմիտման պատ-
 կան իրեղէնները: Եփրեմը 1829 թուի
 տնտնը համաձայնեց Կարբեցւոյն ուղար-
 կել Թիֆլիս: Իրօք այս արքեպիսկոպո-
 սի նպատակն էր տեսնուել անձամբ
 կոմսի հետ և Թիֆլիսում մի կուռակ-
 ցութիւն կազմել իւր համար: Բայց
 Թիֆլիս հասած ժամանակ Կարբե-
 ցին կոմսին մի անգամ միայն ներկայա-
 ցաւ, իսկ յաճախ տեսնուեցաւ Սերովբէ
 վարդապետի հետ: Սոքա երկուօր հե-
 տեւեալ գալը կապեցին միմեանց մէջ:
 Այնպէս Ներսէսից խել Թիֆլիսի թէ-
 մը, թողնելով նորան լոկ Բեռաբայի
 առաջնորդ: Ինքը Կարբեցին նշանակուի
 Վրաստանի առաջնորդ, իսկ Սերովբէն

(1) Էլմիտման Սինոդը պարտք էր համարում
 ամենայն անցքերի մանրամասնութիւնները եւ
 հաշիւը ճամնախոնարհ յայտարարութեամբ
 կանխապէս հաղորդել Ներսէսին ի ֆիշնեւ եւ
 կատարել նորա այնտեղից տուած պատուէր-
 ները: Կաթողիկոսը անդամ ոչ մի թուղթ չէր
 գրում կոմս Պատկերիչին առանց Ներսէսից
 խորհուրդ հարցնելու թէ ի՞նչ եւ ի՞նչ ասել:
 Սինոդը (որի նախապատիւ անդամները մէկն
 էլ Կարբեցին էր) իւր գրութեանց մէջ առ Ներ-
 սէսն, հետեւեալ ձեւերն էր գործածում՝
 «Գերաւարձ մեծանունութեան Աստուածառ-
 եալ Տեսնն Ներսէսի ծայրագոյն կառավարչի
 հոգեւորական գործոց, ի Սինոդական կառա-
 վարութենէ կաթողիկէ Ս. Էլմիտման ճամնա-
 խոնարհարար յայտարարութիւն»:
 Ներսէսն էլ իւր կողմից հրամանագրեր էր ուղարկում Սի-
 նոդին: Մասնաւոր նամակներում շատերը նո-
 րան «միտրոպոլիտ» էին կոչում:

Եպիսկոպոս ձեռնադրուելուց յետոյ,
 դառնայ նորա փոխ-առաջնորդ կամ յա-
 ջորդ և մնայ Թիֆլիսում: Կոմ Սխալց-
 խայում: Յանձնելով Սերովբէին բարե-
 խօսիլ կոմսի առաջ այս դաշինքը ի կա-
 տար ածելու մասին: Կարբեցին տեսնը-
 ւեցաւ նաև Ներսէսի հակառակօրդներէց
 մի քանիսի հետ և վերադարձաւ էլմիտ-
 ծին, կանխապէս ուղարկելով կոմս Պատ-
 կերիչին մի երկուր նամակ, որի մէջ և
 գոյնեքով էր նկարագրում Ներսէսին և
 բացարձակ խորհուրդ էր առիւն՝ խել
 նորանից Վրաստանի թէմը և յանձնել ի-
 րան, իսկ Սերովբէին նշանակել իւր օգ-
 նական կամ յաջորդ:

Ս. յ. միջոցներում մի միջանկեալ դէպք
 պատահեց: Այտարիւնի առաջնորդ Ժե-
 րուի Յովհաննէս արքեպիսկոպոսը, որ
 համարվում էր նաև աթոռ Ռուսաստա-
 նի առաջնորդ, վախճանեցաւ և տէրու-
 թիւնը կոմս Պատկերիչի ձեռքով առա-
 ջարկեց էլմիտման մի արժանաւոր եպիս-
 կոպոս նշանակելու Այտարիւն: Կարբեց-
 ւոյ բարեկամ կարծուած Սերովբէն կոմ-
 սին համազօր, որ Այտարիւն նշանակուի
 նոյն իսկ Կարբեցին, որպէս զի Թիֆլիսի
 աթոռն էլ իրան մնայ: Կոմսն էլ այսպի-
 սի առաջարկութեամբ գիմեց Եփրեմին:
 Սկզբում կաթողիկոսը յայտնեց կոմսին
 իւր համաձայնութիւնը, բայց Կարբեցին
 նախադաշնակելով թէ ինչէ լարվում իւր
 դէմ, նախապատիւ համարեց մնալ էլ-
 միտման: Եփրեմը գրեց կոմս Պատկե-
 րիչին թէ Յովհաննէս Կարբեցւոյ վերայ
 մի թուելութիւն գալով չէ կարողնալ գը-
 նալ Այտարիւն, վաճառոյ լաւ է համա-
 րում ուղարկել Բարսեղ արքեպիսկոպո-
 սին: Բայց այս Բարսեղը տէրութեան
 առաջ լաւ համբաւ չունէր, վաճառոյ
 կոմսը իւր այս մասին ստացած պատուէր-
 ների համաձայն գրեց կաթողիկոսին, որ
 «Եթադաւոր կայրը չը կամենալով զրկել
 նորան (Եփրեմին) այնպիսի մի փառա-
 ւաւ և յուսալի օգնականից որպիսին է
 Բարսեղ արքեպիսկոպոսը, բարեհաճեցաւ
 յայտնել իւր կամքը որ մի ուրիշ արքե-
 պիսկոպոս նշանակուի Այտարիւն, առա-
 ջուց մի համաձայնութիւն կայացնելով
 այս մասին (կաթողիկոսի և տէրութեան
 մէջ) »:

Մեծ եղաւ կոմսի զարմանքը, երբ որ
 ի պատասխան այս դրութեան, Եփրեմը
 նորան ծանուցում էր, թէ Բարսեղ ար-
 քեպիսկոպոսը արդէն ինքը հրաժարուել
 էր Այտարիւն երթալուց, առաջ քան
 գաղտնեցաւ տէրութեան հրամանը նո-
 րան չնշանակելու մասին և թէ Յովհան-
 նէս Կարբեցին զրադաւած է վանքը կա-
 ռավարելով ու այդ պատճառաւ չի կա-
 րող նշանակուիլ նոյն պաշտօնին, թէ,
 վերջապէս, այլ ևս ոչ ոք չունէ նոյն ա-
 ռաջնորդութեան համար յարմարաւոր:
 Վաճառոյ խնդրում է կոմսից առաջար-
 կել ի բարեհաճութիւն կայսեր, որ Այ-
 տարիւնի թէմն էլ մի առաժամանակ,
 մինչև Ներսէսի վերադարձը (1) յանձնուի
 Ներսէսի իրաւասութեանը:

Երանանելով Ներսէսին Բեռաբայի հա-

յոց արջաւթիւնը, ուր թէ և առաջ էլ
 նուաճ կոր հայ եպիսկոպոս (Գրիգորը)
 բայ իսկապէս թէմ չէր համարվում, թա-
 դաւոր կայրը բարեհաճեցաւ հրամայել
 Ներսէսի կալմանը վայելուչ մի նոր թէմ
 կալել նոր համար: Այդ թէմը հրա-
 մարեցաւ կոչել «Նախիջևանի և Բեռա-
 բայի»:
 Բացի Բեռաբայից, Մոլթա,
 վիսն և Վալաքիան, այդ նոր թէմի մէջ
 մտնում էին Նոր-Նախիջևանը իւր շրջա-
 կա հայ գիւղերով, Գրիգորիոսովը Ղա-
 րաւաբադարը, հին Ղրիմը, Կոզլովը և
 այլ: Աւերի ևս նշանակութիւն տալու
 համար, կայրը բարեհաճեցաւ Ներսե-
 սի լրաւասութեան տակ դնել մայրաքո-
 ղաքների՝ Մոսկվայի և Պետերբուրգի հայ
 եկեղեցիքը:

—

Ուսումնական խորհրդոյ սովորական
 նիւար տեղի ունեցաւ երէկ ի Ղալաթիոյ
 խորհուրդն, Տրապիզոնի, Այնթապի,
 Վառնայի, Տիգրանակերտի Անձնուէրը և
 կերութեան և կէտիկ փաշայի Ազգ. վար-
 ժարանոց վերաբերեալ գործերն կար-
 դագրեց, լոկ մի քանի կրթական պաշ-
 տօնէից խնդիրներն և տնօրէնեց, ի քննի
 առաւ Խիզանու Ուսումնասիրաց ընկե-
 րութեան հաշուական խնդիրն և Պէյ-
 քօղի Թաղ. խորհրդոյ մի առաջարկն և
 կարգադրեց, նկատողութեան առաւ
 Պարթնի Թաղ. խորհրդոյ կողմէ յըղ-
 ւած Ուսում. խորհրդոյ Հարցարանի
 պատասխանն և գահացւոյն դատաւ:

ՆԵՐՔԻՆ

Աղէքսանդրիայէն հասած վերջին լու-
 բերէն կը տեղեկանամք թէ՛ քօլէրան ըս-
 տորին Եգիպտոսի մէջէն բոլորովին ան-
 հետացեր է. բայց ընդհակառակն հա-
 րաւային գաւառներու մէջ օկսեր է ճա-
 րակիլ: Քօլէրան հետզհետէ ներսերը կը
 յառաջանայ և Սաւանի սահմանադրէն
 80 քիլոմէթր հեռի կը գտնուի:

Եսել մը անգղիացի բժիշկներ կառա-
 վարութեան առաջարկել են որ եթէ
 քօլէրա ճարակած տեղերն մարդ զրկել
 ուղէ, իրենք պատրաստ են երթալու:

Աղէքսանդրիոյ մէջ քօլէրան բոլորա-
 վին նաւազելու վրայ է. ուրբաթ օր 7
 և շաբաթ օր 4 հոգի միայն մեռեր են,
 սակայն գործադրաբար կերելի թէ՛ թի-
 ֆօ հիւանդութիւնը յաջորդեր է քօլէ-
 րային, որուն համար Խալիվը առողջա-
 պահական խորհրդոյ նախագահ Հասան
 փաշայէն տեղեկագիր մը ուղարկէ Հա-
 սան փաշա կարծիք յայտնել է թէ՛ թի-
 ֆօյի հիւանդութիւնը քօլէրային աւերի
 մահաբեր է. սակայն եղանակին պատ-
 ճառաւ իրկար տան չկրնար տեսլ:

— Երեսփոխի ընթերցողութեան կազմութեանը կըղ-
 բաղին և յառաջիկայ երեքշաբթի օր ֆո-
 րդի մէջ քաւմարում մը պիտի ընեն առ-
 կախ մնացած խնդիրները վերջնապէս
 կարգադրելու համար, յորմէ ետեւ ըն-
 կերութեան կազմութեան պայմանագ-
 րութիւնը պիտի ստորագրեն. ըստ այսմ
 վարչական ժողով մը պիտի կազմեն 5
 անդամ համար և 10 անգամէ բաղկաց-

եալ, որոնց հինգը Պօլիս պիտի նստին. մասնաց վեցը Օսմ. կայս. պաշտօն պիտի ընտրէ. վերջնայի Բրէտի-Պիտի մի պաշտօն և Պէրլինի Պէրլ-Ռոտեր օտար. նստուներ երկերեւեակ հոգի պիտի ընտրեն. Այս ընկերութիւնը առաւելու վեց ամիսէն պիտի կազմուի:

— Ալէքս. բաշան վաղը Ֆիլիպէ տանելու համար յառուկ կառավարութեամբ մը պատրաստելու հրաման եղած է:

— Իզդէտաին շահենուր Բաթթարօյէն մայրաքաղաքը հասաւ երէկ: Իշխանին հետ զանազ օսմ. սպայները փառաւոր կաշուներ մը ներկայ գտնուելու են շաքար իրկուսն. վեհ. ուսլթանին կե. նոցը համար բազմաթիւ բաժաններ առաջարկուել են:

— Գոթուրի սահմանադիրին վերջնական կարգադրութիւնը յառաջիկայ տարւոյ թողուել է, վրան զի Բ. Դուստր տեղական իշխանութիւններէն կանխաւ տեղեկութիւններ տանալու պէտք տեսնուել է. հետեւաբար սահմանադիրի խառն յանձնախումբը Անգղիոյ և Ռուսիոյ հաւանութեամբ յառաջիկայ գարնան սահմանադրութիւն պիտի ուղարկուի:

— Բէթթուրի կազմի խնդիրը քննելու պաշտօն օւնեցող յանձնախումբը Ամերիկայի դեսպանատան առաջին թարգմանի ներկայութեամբ իւր Բ. նիստն ըրաւ. սակայն որովհետեւ յանձնախումբը թարգմանին ներկայութեան մասին հրահանգի կոպտութեամբ Բ. Դրնէն, ուստի իւր նիստը մինչև չաքաթ օր յետաձգեց:

Երբ մինչև չաքաթ օր յետաձգեց. խնդ. րոյն ենթակայ եղող անձինք այս նիստին ներկայ գտնուիլ հրաւիրուած են:

— Մօնիթէօր կը գրէ թէ՝ Կրէտէի բնակիչք վեհ. Սուլթանին ուղղուել հանրադիր մը ստորագրելու են խնդրելու համար որ Փօթիա տեղ փաշայի տեղ Սամա. օի իշխան Սառիտէօ փաշան Կրէտէի կուսակալ կարգուի. այս անձն 1878 ին այս պաշտօնը մի անգամ կատարած է. Կրէտէի մահմէականներն ալ խնդրել են որ Փօթիա տեղ փաշան վերահաստատուի:

— Մօնիթէօր կը գրէ թէ Չէթինէի Օսմ. նորագ. դեսպանին վերաբերեալ իրաւունք հրապարակուել է երէկ. հետեւաբար Բ. Դուստր Բիզոպ Կէյի հրաժարականը վերջնականապէս ընդունել է:

— Սեպտ. 10ի քօլէրային ցանկը.

Աղէքսանդրիոյ 5 մեքալ, զանազան տեղուանք 87, ընդ. ամենը 92:

— Ռուսական ընկերութեան Փէթրոպօլսկ շահենուր 877 զինուորով և 21 պաշտօնակարներով նաւահանգիստը հասաւ երէկ. Սոյն պիւստները Չինաստանու կողմերը գտնուած առաւելան վաւարաւորութեամբ բերքաքաղաքը կը զրկուին:

— Բ. Դուստր Թէհէրանի մէջ դեսպանատան շտաբներով, օրօշեր է դեսպանատան մը շինութեան համար հարկ եղած հրամանները տալ:

— Մայրաքաղաքի առաջնապետական ժողովը օրօշեր է Սիրիոյ նաւահանգիստ-

ներէն հասնող նաւերուն համար հաստատած գարանթիան բարձր պահելու:

Ս. Պատրիարք Հայրը երէկ առաւօտ Պատրիարքարան իջաւ. և վարչութեան ժողովոց պիտի նախագահէ այսօր. առ. կայն ցաւալի է ըսել թէ՝ Սրբազնութիւնը Պատրիարքական գրեթէ ներքեւ Ներսէս եպիսկոպոս կատարագրէ եղեր:

— Սամաթիոյ եկեղեցւոյ շինութեան հանգանակութիւնը 600 սակի հասեր:

ՊԵՐՊԵՐԵԱՆՆԵՐ

Գիշերօթիկ եւ ցերեկայ իւսկիւտար

Այս վարժարանին, որ ծանօթ է իւր աւանդած երկրորդական կանոնաւոր կրթութեամբն ու ընծայած արդիւնքներով, Ը. տարեշրջանն կսկսի յառաջիկայ սեպտ. 5 երկուշաբթի օր: Դասախօսութիւնը կսկսին չորեքշաբթի սեպտ. 7:

Տնօրէնութիւնն բաց ինչ ինչ բարեփոխումներէ առմանց ծրագրին վրայ, յաւելած է երկու կարևոր լեզուաց ուսուցման, այն է Գերմաներէնի և Յունարէնի, առանց որ և է մասնաւոր վճարման:

Գիշերօթիկներու տարեկան թոշակն է 32 օսմ. սակի, իսկ ցերեկայներու տարեկան թոշակն է 10 օսմ. սակի Ուսումնարանի և 8 օսմ. սակի նախադրութեան համար:

Նոր աշակերտ աւել փափաքող ծնողք կրնան տեսնել Տնօրէնութիւնն վարժարանին մէջ սկսեալ սեպտ. 1 եւ. օրէն:

Հիմնադիր-Տնօրէն

Ռ. Յ. ՊԵՐՊԵՐԵԱՆՆԵՐ

«Նոյն պահուսն այդ տէրութիւնը Բարիզ դեսպան շունհնալուսն, այդ կէտն ստուգելու հարելի չէ եղած:

«Քննիկ սպանիական ամերիկացի էր:

«Կերելի թէ՝ ժամանակաւ Բարիզ բնակած էր:

«Պրանսա եկած աստի՝ Նաբօլիի Ռօջիլա տունէն միլիոնի մը վարկագիր ունէր, որ այժմ բոլորովին սպառած է:

«Պոստան ըրած խաշար կորուստներովը հաշակաւոր էր:

«Բարիզ քովն ունէր իւրանաացի վերադասուց մը որ Մօնաքուզի օճիկը գործուած գիշերն իսկ, անհետացած է ու այժմ կը փնտաւի, նաև անկրկական Անթի-լեան կղզեաց բնիկներէն խափշիկ կառավարան մ'աւ երկու տարուի սպասուողներ, որ արեւելքի կը կարծուին:

«Սոյն երեք անձերը ձերբակալուած են»:

Որչափ որ ալ Պ. տը Բանգուզօ կառավարելի մէկն էր, սոյն անդեկութեանց և ոչ մէկ հաստատուած խնդիրը կը լուսաբանէր, այսինքն թէ սոյն օտարազգիին ինչպէս Մօնաքուզի թակարդն ընկած էր:

Ձահը կողոպտուած ալ չէր:

Պ. տը Բանգուզօյի դիակին վրայ ժամացոյցը, դս. հարեղեններն ու ըսակը գտնուելու էին. այս վերջնայն մէջ բաւական ալ սակի կար:

Մարդասպաններն անպատճառ թղթակալն աչքէ անցուցել էին, քանի որ արեւմտ մատերու հետքը կը կրէր, բայց հազար ֆրանքնոց հինգ տոմս ալ կը պարունակէր:

Թէրևս չորագործները սոյն անտրօնին մէջ նստակ մը փնտաւած էին, զոր անհետ ընել կուզէին:

Բայց արկից լոյս ճարէր:

Ձէր կրնար մէկու մը հարցում ուղղել, առանց գրութեան եկած գործառնութիւնը գուշակել տալու:

Սէպտ. երկու վարժարանի վերջ, նոյն իսկ գաղտնաւորին գիմել որոշեց:

Մասնաց թէ՝ մարդ մը բանաէ դուրս չեն նետել, առանց արձակմանը դահացուցիչ պատճառ մը տալու և միտքը գրաւ հետեւեալ օրն իսկ Արդարութեան պալատին երթալու:

2.

Անախ տը Սէպտ. մէկէ ի մէկ արձակուելուն նախորդ օրը՝ Մօնաքուզի խնդրով զբաղող գաղտնաւորը կանոնաւորապէս գացեր էր:

Կէս օրուան համար շաւ մը վկաններ ատենան կուգ. ուսած էին ու մագիստրոսն այդ ժամուան սպասելով, անխնամ տան մէջ դարձեալ օճիկին վերաբերեալ շաւ մը պարկներ կը թղթաւորէր:

Սէպտ. այս սպանման դատակից գտնուելն օրչափ օր հաւանական կերելէր, դատաւորն այդ մտքին դեռ կը տարակուսէր, ու ընկերական բարձր դասէ սոյն ամբաստանեալը՝ նախ հարցաքննելէ առաջ, տեղեկանալ կուզէր այն զանազան անձանց վրայ, որք սոյն խնդրոյն մէջ մասն աւնեցեր էին, խնդիր մը որ ամենօրեայ եղեւ: Թեմանց կարգէն չէր:

Առաջնորդող թէլ մը բանել կուզէր, որով սոյն լաբորինթիսին մէջ կորեկնար յառաջանալ ու լուսաբանել այս օճիկն՝ որու ոչ հետեւանքներն, ոչ պատճառները դեռ յայտնի չէին:

